

लोक सेवा आयोग

नेपाल लेखापरीक्षण सेवा, राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणी,
सहसचिव वा सो सरह (अप्राविधिक) पदको आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
मिति: २०८०/९/४

समय: ३ घण्टा

पूर्णाङ्क: १००

पत्र: तृतीय

विषय: लेखा र लेखापरीक्षण (Accounts and Auditing)

तलका प्रश्नहरूको उत्तर बेग्लाबेग्लै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।

१. नेपालको संविधानको धारा २४० अनुसार नियुक्त महालेखापरीक्षकले धारा २४१ बमोजिम सार्वजनिक क्षेत्र अर्थात् नेपाल सरकारको आय-व्ययको कागजात, अभिलेख र प्रमाणहरूको प्रचलित कानून अनुसार स्वतन्त्र, निष्पक्ष, वस्तुपरक र उद्देश्यमूलक तरिका एवं विश्वसनीय ढंगले लेखापरीक्षण गरी वार्षिक रूपमा त्यसको प्रतिवेदन राष्ट्रपति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ । आर्थिक कारोबारसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण ऐन, नियम, सर्वोच्च लेखापरीक्षण गर्ने संस्थाहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संगठनको निर्णय र निर्देशनहरू नै महालेखापरीक्षकले गर्ने लेखापरीक्षणको लागि प्रमुख आधार हुन् । यो नेपालको संवैधानिक अंगहरूमध्येको एक संस्था भएकोले यसले सम्पादन गर्ने लेखापरीक्षण स्वदेश र विदेशका सरोकारवालाहरू सबैको लागि विश्वसनीय हुनुपर्दछ ।

धेरैजसो विकसित राष्ट्रहरूमा त्यस देशको अन्तिम लेखापरीक्षणको प्रतिवेदनको आधारमा भ्रष्टाचारका कारबाहीहरू अगाडि बढाइन्छ । नेपालमा पनि नेपालको संविधान र लेखापरीक्षण ऐन अनुसार महालेखापरीक्षकले कार्यपालिका, न्यायपालिका, व्यवस्थापिका र सबै सार्वजनिक निकाय तथा संवैधानिक अंगहरूको कागजातहरू जुनसुकै बेलामा हेर्न सक्नेछ । लेखापरीक्षणको समयमा अनिवार्यरूपमा हेर्न पाउने संवैधानिक अधिकार भएकोले जहाँसुकै र जतासुकैको हिनामिना, छलकपट, मस्यौट र अनियमितताको कागजात र प्रमाणहरू हेरेर विश्लेषण गरी बेरुजु औल्याउनुपर्ने हुन्छ । यसरी संवैधानिक अधिकार प्राप्त अन्तिम लेखापरीक्षणले निष्पक्ष, स्वतन्त्र रूपमा लेखापरीक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्दा अनियमितता तथा भ्रष्टाचार न्यूनीकरणमा सघाउ पुग्ने देखिन्छ । त्यस्तै महालेखापरीक्षकले आफ्ना कर्मचारीहरूलाई अनुशासित, मर्यादित, आचरणयुक्त, नैतिकवान, पेशागत आदर्शता र कुनैपनि प्रकारको गैरकानूनी लाभ प्राप्त गर्नुहुन्न भनी निष्ठावान बनाउन सकेमा भ्रष्टाचार नियन्त्रणको लागि स्थापित निकाय र संस्थाहरूलाई सघाउ पुग्ने देखिन्छ ।

यस सन्दर्भमा नेपालमा महालेखापरीक्षकको वार्षिक प्रतिवेदनलाई अनियमितता र भ्रष्टाचार न्यूनीकरण गर्ने प्रमुख साधनको रूपमा परिणत गर्ने कुराको विश्वासमा अभिवृद्धि गर्न लेखापरीक्षणको सन्दर्भमा प्रयोग गरिने Nepal Standards on Auditing 2018 को NSA240, NSA250 र NSA450 को मार्गदर्शनहरू उल्लेख गर्नुहोस् । महालेखापरीक्षकको कार्यालयका कर्मचारीहरूको आचारसंहिताको प्रभावकारीताबारे समीक्षा गर्दै महालेखापरीक्षकको प्रतिवेदनमा गर्नुपर्ने सुधारका लागि सुझाव दिनुहोस् । साथै, सुझाव कार्यान्वयन गर्ने स्पष्ट कार्ययोजना समेत प्रस्तुत गर्नुहोस् । ७+८+१०=२५

२. नेपालमा संसदीय समितिहरूले संसदका प्रमुख कार्यहरू सम्पादनका लागि महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आएका छन् । यी समितिहरूले विगतका अनुभवबाट पाठ सिक्दै नयाँ अवस्था र आवश्यकताको सम्बोधन गर्दै आएका छन् । संसदीय समितिहरूमध्ये अर्थ समिति र सार्वजनिक लेखा समितिको सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापनसँग प्रत्यक्ष सरोकार हुन्छ । सरकारलाई संघीय संसदप्रति जवाफदेही बनाउनका लागि सरकारबाट भए गरेका काम कारबाहीको अनुगमन र मूल्याङ्कन गरी आवश्यक निर्देशन वा राय सल्लाह दिन प्रतिनिधि सभा नियमावलीको नियम १७३ ले सार्वजनिक लेखा समितिको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत सार्वजनिक लेखा, महालेखापरीक्षकको प्रतिवेदन र सम्बद्ध विषय वा निकाय हुने भनी तोकेको छ । त्यस्तै, सोही नियमावलीको नियम १७८(८) अनुसार पेश भएको महालेखापरीक्षकको वार्षिक प्रतिवेदनमा उल्लिखित बेरुजुको जाँच गरी महालेखापरीक्षकद्वारा सम्पादित काम कारबाही र तत् सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायबाट पनि हुनुपर्ने काम कारबाही नियमसंगत र औचित्यपूर्ण तवरमा भए नभएको सम्बन्धमा समेत यस समितिले अध्ययन गरी आवश्यक निर्देशन दिन सक्ने व्यवस्था छ ।

उपर्युक्त प्रावधानलाई दृष्टिगत गर्दा सार्वजनिक लेखा समितिको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत महालेखापरीक्षकको वार्षिक प्रतिवेदनमा उल्लिखित व्यहोरा उपर दफावार छलफल गरी निर्णय गर्ने र निर्णयको आधारमा सम्बन्धित मन्त्रालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी

बेरुजु लगत कट्टाका लागि महालेखापरीक्षकको कार्यालयमा लेखी पठाउने व्यवस्था छ । संवैधानिक व्यवस्था र विद्यमान लेखापरीक्षण ऐन अनुसार महालेखापरीक्षकले सबै सरकारी कार्यालय, पूर्ण स्वामित्व लगायतका संगठित संस्थाको लेखापरीक्षण गर्ने र लेखापरीक्षणबाट कैफियत देखिएमा सो व्यहोरा प्रतिवेदनमा औँल्याउनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । यसरी औँल्याइएको बेरुजु आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ अनुसार जिम्मेवार व्यक्ति कार्यालय प्रमुख र लेखा उत्तरदायी अधिकृतले फर्स्यौँट गर्ने व्यवस्था छ । बेरुजु फर्स्यौँट पश्चात् सोही ऐन अनुसार महालेखापरीक्षकबाट लगत कट्टा वा सम्परीक्षण गराउने पनि व्यवस्था रहेको छ । कानूनी प्रावधान र प्रचलित लेखापरीक्षणको सर्वमान्य प्रचलन अनुसार फर्स्यौँट गरिएको बेरुजुको सम्परीक्षण र लगत कट्टा गर्ने काम महालेखापरीक्षकको हो । तर विगत एक वर्षभन्दा बढी समयदेखि आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन बमोजिम प्रक्रिया पूरा गरी महालेखापरीक्षकको वार्षिक प्रतिवेदनमा समावेश भएका बेरुजुको सम्परीक्षण महालेखापरीक्षकले गर्न नमिल्ने भनी सार्वजनिक लेखा समितिले विमती समेत जनाएको अवस्था छ । यसले गर्दा सार्वजनिक लेखा समिति र महालेखापरीक्षक कार्यालयबीच असमझदारी भई सम्परीक्षण हुन सकेको छैन ।

महालेखापरीक्षकको वार्षिक प्रतिवेदनमा समाविष्ट बेरुजु सम्परीक्षण गर्न नमिल्ने कुरा कानूनमा उल्लेख भएको देखिंदैन भन्ने महालेखापरीक्षकको कार्यालयको दाबी छ । साबिकमा महालेखापरीक्षकको वार्षिक प्रतिवेदनमा समावेश बेरुजु सम्बन्धित निकायले आधार-प्रमाणको आधारमा फर्स्यौँट गरी सम्परीक्षणका लागि महालेखापरीक्षक कार्यालयलाई अनुरोध गरेमा उपयुक्त देखिए महालेखापरीक्षकको कार्यालयको माथिल्लो तहको अधिकारी समक्ष पेश गरी सम्परीक्षण गर्ने प्रचलन रहेको थियो । सरकारको वित्तीय व्यवस्थापनलाई हेर्दा एकातिर वर्षेनी सरकारको आर्थिक कारोबारको लेखापरीक्षणबाट बेरुजु रकम बढ्दै गएको र अर्कोतिर महालेखापरीक्षकले पेश गरी सकेका केही वर्षका वार्षिक प्रतिवेदन उपर सार्वजनिक लेखा समितिमा छलफल हुन नसकेको कारणले सम्परीक्षण कार्य अवरुद्ध भएको अवस्था छ । लामो समयसम्म यस्तो अवस्था कायम रहँदा सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापनमा आर्थिक अनुशासनहीनताको जोखिम रहन्छ । यो अवस्था अझै लम्बिदै जाँदा सार्वजनिक लेखा समितिको वित्तीय व्यवस्थापन सुदृढ बनाउन खेल्नुपर्ने भूमिका समेत कमजोर हुन जाने जोखिम छ भने महालेखापरीक्षकले पनि अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन समेतको आधारमा समितिलाई सन्तुष्ट र आश्वस्त पार्नुपर्ने देखिन्छ । त्यसैले, यो समस्यालाई समयमा नै समाधान गरिनु आवश्यक रहेको छ ।

उपर्युक्त पृष्ठभूमिमा संसदीय समितिहरूमध्येको एक सार्वजनिक लेखा समिति र महालेखापरीक्षकको कार्यालयको विद्यमान कार्यक्षेत्रको विश्लेषण गर्दै समस्याको पहिचान गर्नुहोस् । साथै, उल्लिखित परिस्थितिको आधारमा सम्परीक्षण सम्बन्धी देखिएको असमझदारीका सम्बन्धमा अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यासलाई समेत ध्यानमा राखी गर्नुपर्ने सुधारका लागि सुझाव दिनुहोस् । र, ती सुझाबलाई कार्यान्वयन गर्ने उपायहरू समेत प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

२५

३. आन्तरिक लेखापरीक्षकले आर्थिक कारोबार, लेखापालन र सम्पत्ति व्यवस्थापन लगायतको आन्तरिक लेखापरीक्षण गरी देखिएका जोखिम, कमजोरी, त्रुटी, प्रमाणको अभाव, नियमको पालना नभएको र गलत तथा त्रुटीपूर्ण आर्थिक कारोबारप्रति व्यवस्थापनलाई समयमा नै प्रतिवेदन दिएर ती कारोबारलाई व्यवस्थित एवं प्रणालीबद्ध गर्न सहज गरिदिने, कर्मचारीको व्यक्तिगत छवि नबिग्रियोस भनी निजहरूको गलत कार्य आदि लगायत बेठीक तरिकालाई समयभित्रै सच्याउन अवसर दिने, अन्तिम लेखापरीक्षणलाई सहयोग पुर्याउने र आन्तरिक सुशासनका लागि संगठनात्मक क्षमता बृद्धि गर्ने उद्देश्य लिएको हुन्छ । आन्तरिक लेखापरीक्षण गुणस्तरीय, नियमित, निरन्तर एवं भरपर्दो भएमा सार्वजनिक क्षेत्रको सुशासन र सेवा प्रवाहमा लेखापरीक्षणले समन्वयात्मक भूमिका खेल्न सक्ने हुन्छ ।

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ एवं आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ बमोजिम हाल संघीय, प्रदेश र स्थानीय तहको आन्तरिक लेखापरीक्षण हुँदै आएको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार पनि स्थानीय तहको आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । महालेखापरीक्षकको प्रतिवेदन, २०७९ मा यो वर्ष २५९ स्थानीय तहले आन्तरिक लेखापरीक्षण नगराएको व्यहोरा उल्लेख छ । लेखा अद्यावधिक राख्ने, आर्थिक विवरण तयार गर्ने, प्रत्येक आर्थिक वर्षको आय-व्ययको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउने कर्तव्य सम्बन्धित कार्यालय प्रमुखको हुने व्यवस्था रहेको छ । प्रचलित ऐन अनुसार महालेखा नियन्त्रकले अर्थमन्त्री समक्ष प्रत्येक वर्ष कार्तिक मसान्तभित्र सरकारको

आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट देखिएको नतिजा पेश गर्ने व्यवस्था भए बमोजिम आर्थिक वर्ष २०७६/७७ देखि आ.व. २०७८/७९ सम्मको नतिजा निम्न अनुसार प्रस्तुत भएको छ ।

आर्थिक वर्ष	कूल खर्च रकम रु.	बेरुजु रकम रु.	बेरुजु प्रतिशत
२०७६/७७	१०९३५५ करोड	११३९ करोड	२.०७
२०७७/७८	११९६६० करोड	२५२६ करोड	२.११
२०७८/७९	१३०९८७ करोड	२७११ करोड	२.००

माथि उल्लेखित बेरुजुको रकमसँग सम्बन्धित त्रुटि सच्याई आर्थिक अनुशासन कायम गर्न, बेरुजु फर्स्यौट गर्ने वातावरण बनाउन, नीतिगत आधारका संरचनात्मक व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न, निर्णयात्मक क्षमता बढाउन र नियन्त्रण प्रणालीको सुधार गर्न आवश्यक देखिएको छ । आन्तरिक लेखापरीक्षणलाई एकल खाता कोष प्रणालीसँग आबद्ध गरी विभिन्न महल (Column) सहित कानूनी आधार र बेरुजु वर्गीकरणको व्यवस्था गरी गुणस्तर कायम गर्न, विश्वसनीयता बढाउन तथा एकरूपता ल्याउन आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा सुधार गर्ने प्रयास पनि भएको छ । आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण हुँदा प्राप्त सुझाव तथा कायम बेरुजुको लगत राखी प्रचलित कानून बमोजिमको रित पुर्‍याई फर्स्यौट गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित स्थानीय तहको लेखा उत्तरदायी अधिकृतको हुन्छ ।

माथिको पृष्ठभूमिमा निम्न प्रश्नहरूको जवाफ प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

८+७+१०=२५

- क) महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट आन्तरिक लेखापरीक्षणको प्रतिवेदनको लागि तर्जुमा भएको ढाँचाको सम्बन्धमा समीक्षा गर्नुहोस् ।
 - ख) बेरुजुको सन्दर्भमा आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ मा व्यवस्था गरिएका अनुसूचीहरूको प्रभावकारिताको विश्लेषण गर्नुहोस् ।
 - ग) आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट देखिन आएको बेरुजु रकम र बेरुजु प्रतिशत बढ्दै गएको सन्दर्भमा बेरुजु फर्स्यौटमा सुधार गर्ने व्यवहारिक सुझाव दिनुहोस् । साथै, ती सुझाबलाई नतिजामुखी बनाउन के कस्तो उपाय गर्नुपर्ला? कार्यान्वयनयोग्य कार्ययोजनाको खाका समेत प्रस्तुत गर्नुहोस् ।
४. नेपालको संविधानले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका सरकारी कार्यालयको लेखा कानून बमोजिम नियमितता, मितव्ययिता, कार्यक्षमता, प्रभावकारीता र औचित्यसमेतको आधारमा महालेखापरीक्षकले लेखापरीक्षण गर्नुपर्ने कर्तव्य किटान गरिदिएको छ । संविधानका यी पदावलीले नियमितता, कार्यमूलक र औचित्य गरी ३ प्रकारले लेखापरीक्षण हुने कुरा यस क्षेत्रमा सरोकार राख्नेको बुझाइ रहेको छ । यसका अतिरिक्त कानूनले वित्तीय, सूचना प्रविधि, लैंगिक, विधि विज्ञान, वातावरण, सामयिक र विशेष किसिमको लेखापरीक्षण गर्ने व्यवस्था पनि तोकिदिएको छ ।
- मुलुकमा अहिले ७५३ स्थानीय तह रहेका छन् । प्रत्येक वर्ष पालिकाहरूको लेखापरीक्षण भई तिनका वार्षिक प्रतिवेदन नागरिक र सरोकारवाला समक्ष आउँदै गरेको अवस्था पनि छ । प्रतिवेदन अनुसार अहिलेसम्म पालिकाहरूको बेरुजु करिब रु.१७३ अर्ब फर्स्यौट हुन बाँकी रहेको देखिन्छ । महालेखापरीक्षकले लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ बमोजिम लेखापरीक्षणको गुणस्तर अभिवृद्धिको निमित्त साबिकका सबै लेखापरीक्षण नीति तथा मानदण्ड खारेज गरी INTOSAI Framework for Professional Pronouncements (IFPP) मा आधारित नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान तोकेको अवस्था पनि छ । नेपालको संविधान र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान बमोजिम लेखापरीक्षण भएको प्रतिवेदन हेर्ने, पढ्ने र सेवा तथा कार्य प्रवाहमा प्रभावकारीताका साथै सुशासन अभिवृद्धि भएको हेर्ने नागरिकको अपेक्षा रहेको देखिन्छ ।

मानौं, महालेखापरीक्षकको वार्षिक प्रतिवेदन राष्ट्रपति समक्ष पेश गर्ने समय आइसकेकोले पालिकाहरूको मस्यौदा प्रतिवेदन पनि छलफल गरी निष्कर्षमा पुर्‍याउने जिम्मेवारी आजको मिति र समयमा तपाईंलाई तोकिएको छ । महालेखापरीक्षक, सबै उप-महालेखापरीक्षक र विज्ञ समेतको रोहवरमा तपाईं छलफलमा उपस्थित हुनु भएको छ । तपाईंले मस्यौदा गरेको अमूक पालिकाको प्रतिवेदन संरचना/बनौटमा निम्न अनुसार रहे भएको उपस्थित सबैले पढेर जानकारी लिएका छन् ।

- प्रतिवेदन शीर्षक
- वित्तीय विवरणप्रति लेखा उत्तरदायी अधिकृत र लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी खुलासाका साथै विवरणमा स्वतन्त्र राय अभिव्यक्त
- बजेट अख्तियारीको विवेचना, वित्तीय कारोबारको चित्रण, बेरुजु अंक विश्लेषण, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, जिन्सी र व्यवस्थापनको प्रस्तुति
- कित्ताकाट प्लटिङमा अनुगमन समितिको भूमिका र सहकारी संस्थाको अनुगमन नियमन
- कर्मचारी दरबन्दी, पदपूर्ति, करार नियुक्ति, प्रोत्साहन भत्ता, बैठक भत्ता र तिनमा टिप्पणी
- ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, माटो उत्खननको ठेक रकम असुली र ठेकेदारलाई छुट दिँदा ख्याल नगरेको विषय
- उपभोक्ता समितिले सम्झौता गरेका निर्माण कार्य निर्माण व्यवसायीमार्फत् गराएका विषय
- राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसारका घरधनीसँग सम्पत्ती कर असूल नगरी कर तिरेकाको औसत संख्याका आधारमा करोडौं असूल गर्न तपाईंले लेखेको प्रारम्भिक प्रतिवेदनको जस्ताको तस्तै लगती कायम नगरेको बेरुजु
- रु. १७ करोडमा निर्माण भएको प्रशासकीय भवनको ५ मिटर पर पहिरो गएकोले त्यसको संरक्षणार्थ ३० मिटर लम्बाई र १० मिटर उचाईको पर्खाल तथा अरु गेभिन जाली तथा माटो फिलिङ् गर्न आवश्यक देखिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदनको जस्ताको तस्तै बेरुजु आदि।

पालिकाको लेखापरीक्षण वार्षिक प्रतिवेदन मस्यौदा वाचन गर्दैगर्दा प्रस्तुत प्रतिवेदन र लेखापरीक्षण नियमितताको हो, कार्यमूलक हो, औचित्यको हो वा विशेष सामयिक के हो? र, सार्वजनिक लेखापरीक्षणको मानदण्डमा उल्लेखित “All public sector audits start from objectives which may differ depending on the type of audit being conducted” भन्ने मूल ध्येयसहित नआएको महालेखापरीक्षकको टिप्पणी रह्यो। अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको पछिल्लो वार्षिक प्रतिवेदन अनुसार स्थानीय तहका पालिकाहरूको काम, कारबाहीका विषयमा नागरिकका उजुरी ५१.४२ प्रतिशत रहेकोमा त्यस्ता निकायको लेखापरीक्षण गर्दा सार्वजनिक लेखापरीक्षणमा समेत सामञ्जस्य नदेखिएको वहाँको थप टिप्पणी पनि थियो।

वर्षेनी ७५३ इकाईको लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्ने महालेखापरीक्षकले २०७४ को निर्वाचन यता अहिलेसम्म कुनै पालिका वा यसका सेवा र कार्य प्रवाहको कार्यमूलक लेखापरीक्षण नगरेको विषय पनि छलफलमा उठे। साथै, लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा “सम्पत्ति कर तिरेका करदाताको औषत संख्या र कर रकमका आधारमा जनगणना अनुसारका बाँकी घरधनीले कर नतिरेको भनी उठाएका टिप्पणी र भवन संरक्षणार्थ ३० मिटर लम्बाई र १० मिटर उचाईकै पर्खाल बनाउनुपर्ने टिप्पणी” मा पनि उपस्थित उप-महालेखा परीक्षकहरूले प्रश्न गर्नुभएको थियो।

यस सन्दर्भमा स्थानीय तहको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनलाई व्यवस्थित, मर्यादित, उच्च गुणस्तर र तोकिएको मान अनुरूप बनाउनुपर्ने जरुरी भयो। त्यसैले, तपाईंको मस्यौदा प्रतिवेदनमा प्राप्त भएका निर्देशनलाई ध्यानमा राखी निम्न प्रश्नहरूको उत्तर दिनुहोस्।

२५

- क) नेपालको संविधानले तोकेका विभिन्न लेखापरीक्षणहरूमध्ये पालिकाहरूको अहिलेको लेखापरीक्षण र वार्षिक प्रतिवेदनलाई तपाईं कुन किसिमको लेखापरीक्षण र प्रतिवेदनमा किन र कसरी वर्गीकरण गर्नुहुन्छ?
- ख) लामो समय बितिसकदा पनि पालिकाको कुनै इकाई र यसका सेवा प्रवाह कार्यमूलक लेखापरीक्षणमा छनौटमै नपर्नुमा के समस्या देख्नुहुन्छ? कारण खुलाउनुहोस् र समस्या समाधानको उपाय प्रस्तुत गर्नुहोस्।
- ग) तपाईंले प्रस्तुत गर्नुभएको पालिकाको लेखापरीक्षण विधि र तयार गरेको मस्यौदा प्रतिवेदन नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान अनुरूप छ भनी आधार प्रमाणसहित पुष्टी गर्नुहोस्।